

Informace ze zdravotnictví Pardubického kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Pardubický kraj
28.5.2004

2

Tuberkulózní a respirační nemoci - činnost oboru v Pardubickém kraji v roce 2003

*Tuberculosis and Diseases of the Respiratory System - Activity in Branch in the
Pardubický Region in 2003*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v Pardubickém kraji v roce 2003 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích.

Summary

Information on health service activity in the branch of tuberculosis and diseases of the respiratory system in the region Pardubický in 2003 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals.

Podkladem pro zpracování dat o ambulantní činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí je výkaz A (MZ) 1-01 za rok 2003, který je součástí Programu statistických zjišťování v ČR uveřejněného ve Sbírce zákonů formou vyhlášky ČSÚ, pro rok 2003 vyhláškou č. 470/2002 Sb., ze dne 19. listopadu 2002.

Roční výkaz o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí A (MZ) 1-01 vyplňuje každá ambulantní ordinace TRN, včetně ambulantních částí nemocnic ve všech zdravotnických zařízeních bez ohledu na zřizovatele. V Pardubickém kraji jsou ambulance oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v zařízeních resortu zdravotnictví a spravedlnosti. Návratnost výkazů ze zařízení byla 100%.

Ambulantní péče v oboru tuberkulózy a respiračních nemocí

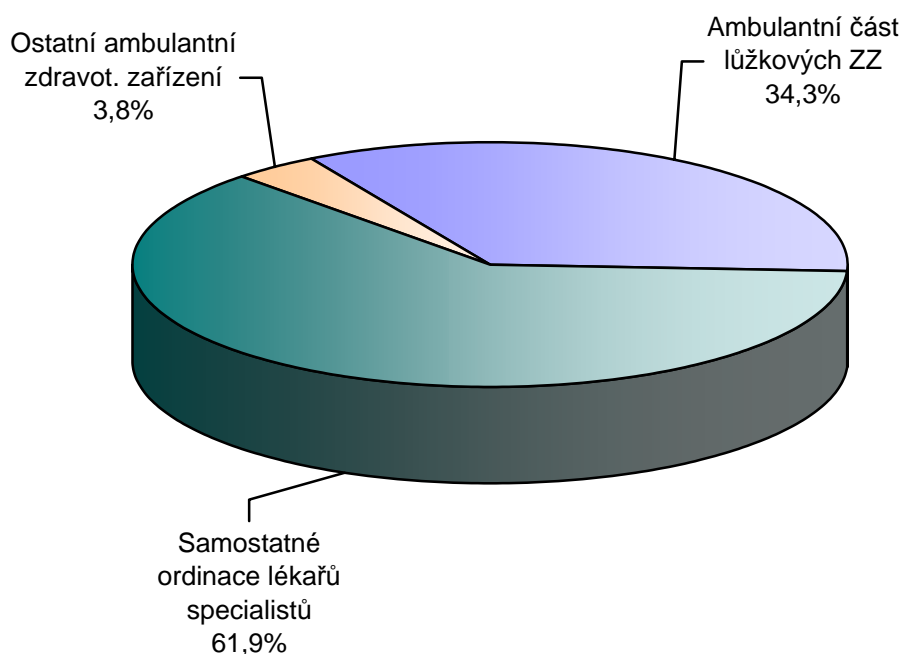
Na 18 pracovištích zabezpečovalo ambulantní péči v oboru TRN celkem 17,43 lékařů a 30,74 SZP (součet úvazků), a to včetně smluvních pracovníků (jedná se o pracovníky, kteří poskytují v zařízeních zdravotní péči a nepatří do evidenčního počtu, tzn., že pracují na dohodu, na smlouvu o dílo apod.). U lékařů byl zaznamenán nárůst proti roku 2002 o 1,4 %, počet SZP se proti roku 2002 snížil o 9,9 %. Podle očekávání je péče v oboru nejvíce poskytována lékaři specialisty v samostatných ordinacích, kterých je 11 a svou praxi v nich provozuje 10,79 lékařů (součet úvazků), což je 61,9 % ze všech lékařů v oboru. Tomuto podílu odpovídá i podíl provedených ošetření v samostatných ordinacích lékařů specialistů, a to 69,8 %.

Personální zajištění a počet ošetření (vyšetření) v ambulantních zdravotnických zařízeních

Druh zdravotnického zařízení	Počet ZZ a pracovišť	Počet zaměstnanců ¹⁾		Počet ošetření (vyšetření)			
		lékaři	SZP	celkem		z toho očkování BCG	na 1 lékaře
				absolutně	v %		
Ambulantní část lůžkových ZZ	5	5,97	14,90	23 048	24,8	3 993	3 861
Samostatné ordinace lékařů specialistů	11	10,79	14,24	64 811	69,8	3 617	6 007
Ostatní ambulantní zdravot. zařízení	2	0,67	1,60	5 014	5,4	194	7 484
Pardubický kraj	18	17,43	30,74	92 873	100,0	7 804	5 328

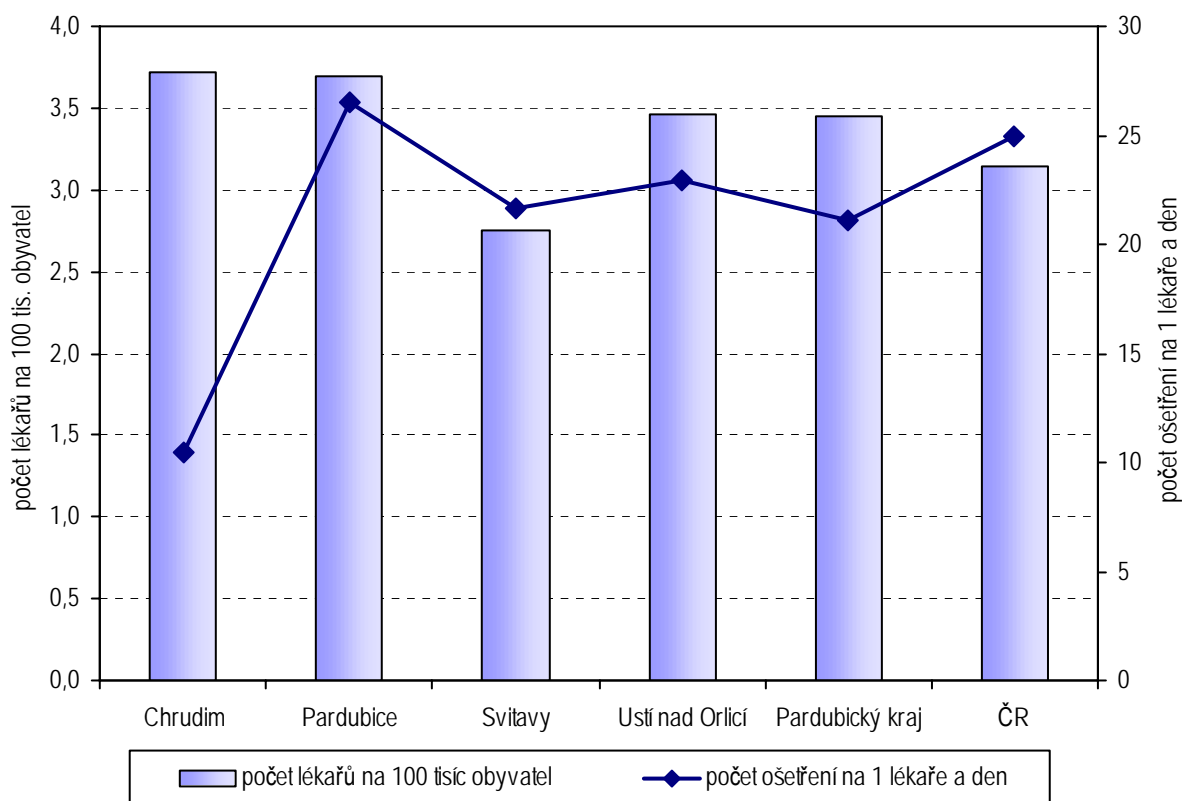
¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

Struktura ambulantních lékařů TRN podle druhu zdravotnických zařízení v Pardubickém kraji roce 2003

Rozložení pracovišť do jednotlivých okresů je přibližně rovnoměrné (4 pracoviště na okres, v případě okresu Pardubice 6), ale tomuto rozložení již neodpovídají počty lékařů ani jejich přepočty na 100 tisíc obyvatel, kde v obou případech je nejhorší zajištění péče v okrese Svitavy. V ostatních okresech kraje je zabezpečení dostatečné (3,45 lékaře na 100 tisíc obyvatel kraje) a kromě okresu Svitavy (2,75 lékaře na 100 tisíc obyvatel) na lepší úrovni než v celé ČR (3,14). Ukazatel počtu lékařských míst na 100 tisíc obyvatel se v okrese Pardubice dokonce proti roku 2002 zvýšil o 5,4 %, dále pak v okrese Ústí nad Orlicí o 1,5 %. Okres Svitavy zůstal beze změny a v okrese Chrudim byl naopak zaznamenán pokles o 3,5 %.

Počet ambulantních lékařů TRN na 100 tisíc obyvatel a počet ošetření na 1 lékaře a den v Pardubickém kraji v roce 2003

V průběhu roku 2003 bylo provedeno v ordinacích oboru TRN v Pardubickém kraji 92 873 ambulantních ošetření. Proti roku 2002 to znamená snížení o 8 022 ošetření (8,0 %). Nejvýznamněji se na tomto poklesu podílelo snížení v okrese Pardubice o 7 737 ošetření (tj.16,4 %), které bylo způsobeno korekcí chybného vykazování počtu ošetření v zařízení. Ukazatel počtu ošetření na 10 000 obyvatel také vykazuje v celokrajském měřítku pokles proti roku 2002 na hodnotu 1 834, a to o 7,9 %. Tento pokles byl zaznamenán ve 3 okresech Pardubického kraje (mimo okresu Chrudim), přičemž nejvyšší pokles byl zjištěn v okrese Pardubice, a to o 477 vyšetření na 10 000 obyvatel (16,3 %).

Personální zajištění a počet ošetření (vyšetření) dle územních celků

Území, okres	Počet ZZ a pracovišť	Počet zaměstnanců ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření		
		lékaři		SZP	celkem	na 10 tis. obyvatel	na 1 lékaře a den
		celkem	na 100 tis. obyvatel				
Chrudim	4	3,90	3,72	6,60	10 258	979	10,44
Pardubice	6	5,91	3,70	11,14	39 458	2 459	26,49
Svitavy	4	2,81	2,75	5,40	15 356	1 503	21,69
Ústí nad Orlicí	4	4,81	3,47	7,60	27 801	2 001	22,94
Pardubický kraj	18	17,43	3,45	30,74	92 873	1 834	21,14
ČR	299	321,00	3,14	638,79	2 022 131	1 982	25,00

Ambulantní pracoviště evidovala celkem 3 164 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou, což je 9,03 % nárůst ve srovnání s loňským rokem. Naopak byl zjištěn pokles u dětí 0 -14 let, a to o 25,74 %. Nejvíce takto ohrožené osoby žijí v okrese Pardubice a tvoří polovinu (50,5 %) všech osob se zvýšeným rizikem již zmíněných onemocnění.

V roce 2003 bylo léčeno 4 102 osob pro vyšší riziko onemocnění plicní rakovinou. Největší podíl těchto osob tvoří kuřáci (93,5 %), což potvrzuje všeobecně známe teze a tvrzení, dále osoby s profesionální expozicí kancerogenů (5,2 %) a osoby s dysplastickými buňkami ve sputu. V porovnání s rokem 2002 to znamená celkové snížení o 6,2 %. Na 10 000 obyvatel připadá v jednotlivých okresech Pardubického kraje (kromě okresu Ústí nad Orlicí) méně osob s vyšším rizikem onemocnění rakovinou plic (okres Chrudim pouze 16,1) než v ČR (133,0). Pouze okres Ústí nad Orlicí dosahuje celorepublikové hodnoty (132,0).

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou
	skupina R1 ²⁾		skupina R2 ³⁾		
	celkem	z toho děti (0-14 let)	celkem	z toho děti (0-14 let)	
	absolutně				
Chrudim	111	-	77	5	169
Pardubice	705	11	861	95	1 136
Svitavy	308	-	312	23	963
Ústí nad Orlicí	495	4	295	12	1 834
Pardubický kraj	1 619	15	1 545	135	4 102
ČR	34 168	153	29 475	3 140	135 636
	na 10 000 obyvatel ¹⁾				
Chrudim	10,6	-	7,3	2,3	16,1
Pardubice	43,9	3,6	53,7	31,2	70,8
Svitavy	30,1	-	30,5	10,6	94,3
Ústí nad Orlicí	35,6	1,3	21,2	4,0	132,0
Pardubický kraj	32,0	1,4	30,5	12,9	81,0
ČR	33,5	1,0	28,9	20,0	133,0

¹⁾ Celkový počet, resp. děti ve věku 0-14 let (k 1.7.)

²⁾ Skupina R1 - do této skupiny přeřazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- a) mají závažné přidružené nemoci,
- b) mají závažné přidružené podmínky,
- c) mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

³⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

Na ambulantních pracovištích oboru TRN bylo pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí dispenzarizováno celkem 18 014 osob, z toho bylo 48,3 % žen. Mezi dispenzarizovanými bylo také 148 dětí, 78 chlapců a 70 děvčat, a to pouze pro zánětlivá onemocnění plic (14,2 %) a astma bronchiale (85,8 %). V porovnání s rokem 2002 je počet dispenzarizovaných osob vyšší o 2,39 %. Podíváme-li se na ukazatel počtu dispenzarizovaných na 10 000 obyvatel za ČR (455,16), je na tom Pardubický kraj lépe, přičemž tento ukazatel vykazuje hodnotu 355,73, což je o 21,85 % méně než v ČR. Nejčastější příčinou dispenzarizace byla chronická bronchitida 43,34 %, astma bronchiale 36,04 % a zánětlivá onemocnění plic 6,38 %.

Nově bylo dispenzarizováno 1 277 mužů a 1 122 žen. Nejčastějšími onemocněními, která byla důvodem k dispenzarizaci, bylo astma bronchiale 34,43 %, chronická bronchitida 31,26 % a zánětlivá onemocnění plic 17,34 %. V porovnání s rokem 2002 se počet nově dispenzarizovaných osob snížil o 982 osob, což představuje snížení o 29,04 %.

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí (DÚ)

Onemocnění (diagnóza MKN 10)	Počet dispenzarizovaných osob						
	ČR na 10 tis. obyvatel	Pardubický kraj				z celku kraje osoby nově přijaté ¹⁾	
		celkem	z toho		na 10 tis. obyvatel	muži	ženy
			ženy	děti (0-14 let)			
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33-C34, C39.9)	16,24	523	127	-	10,33	116	42
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	1,70	115	57	-	2,27	20	12
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2-4, D19.0)	3,85	219	96	-	4,32	5	9
Zánětlivá onemocnění plic (J12-J18, J85.0-2)	38,06	1 150	482	21	22,71	230	186
Chronická bronchitida (J41-J42, J44.0-9)	211,05	7 807	3 357	-	154,17	492	258
Astma bronchiale (J45.1-9, J46)	111,28	6 492	3 840	127	128,20	297	529
Emfyzém plic (J43.0-9)	10,11	320	77	-	6,32	46	19
Bronchiektázie (J47)	4,29	151	72	-	2,98	3	4
Sarkoidóza (D86.0,2)	7,83	297	188	-	5,87	9	5
Pneumokoniózy (J60-J66)	14,46	103	12	-	2,03	6	4
Difúzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0-9, J84.0-9)	5,05	248	136	-	4,90	16	16
Nenádor. onemocnění pohrudnice (J86-J94)	7,86	221	89	-	4,36	12	11
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26-I28)	6,50	135	65	-	2,67	10	13
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68-J80, J96.0-9, J98.0,4,6-9)	16,87	233	101	-	4,60	15	14
Celkem	455,16	18 014	8 699	148	355,73	1 277	1 122

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Kromě ambulantní péče se tuberkulózními a respiračními nemocemi zabývá i péče lůžková. Z celkového počtu 10 nemocnic se těmito nemocemi v Pardubickém kraji zabývá pouze jedno plicní oddělení v Krajské nemocnici Pardubice. Ukazatel využití lůžek ve dnech 229,7 je nižší proti údaji za ČR, který dosahuje 265,1 dní. Ošetrovací doba v Pardubickém kraji (12,1 dní) je téměř shodná s ČR (12,0 dní). Dále se v kraji touto péčí zabývají 2 odborné léčebné ústavy - Jevíčko a Albertinum Žamberk - s celkovým počtem 219 lůžek. V těchto zařízeních je využití lůžek (306,4 dní) naopak vyšší proti ČR (258,9 dní) a průměrná ošetrovací doba 29,3 dní je také v porovnání s ČR nižší, a to o 7,3 dní.

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	1	44	2	24
Počet zaměstnanců ¹⁾				
lékaři	4,70	173,97	10,11	86,41
střední zdravotničtí pracovníci celkem	15,50	619,07	60,96	458,23
střední zdravotničtí pracovníci u lůžka	14,50	574,82	55,96	410,23
nižší a pomocní zdravotničtí pracovníci u lůžka	4,00	167,34	14,69	109,56
Průměrný počet lůžek	36,00	1 762,28	219,00	2 205,64
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	22,7	1 279,9	183,9	1 564,4
na 1 lékaře	4,8	7,4	18,2	18,1
na 1 SZP u lůžka	1,6	2,2	3,3	3,8
Počet lékařů na 100 lůžek	13,06	10,12	4,62	4,04
Počet SZP na 100 lůžek	43,06	36,01	27,84	21,41
Počet hospitalizovaných	686	38 929	2 292	15 586
Nemocniční letalita	138,7	86,2	91,4	56,8
Využití lůžek ve dnech	229,7	265,1	306,4	258,9
Průměrná ošetrovací doba	12,1	12,0	29,3	36,6
Prostoj lůžek ²⁾	3,7	2,8	5,6	12,2

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Krajská nemocnice Pardubice

Seznam OLÚ s plicním oddělením v kraji:

OLÚ Jevíčko

Albertinum Žamberk

Zpracovala:

Jana Kubánková

ÚZIS ČR, Pardubický krajský odbor

Kyjevská 44, 532 03 Pardubice

tel.: 466 019 428, kubankova@uzis.cz, www.uzis.cz